

Správa
o stave a úrovni pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania
na gymnáziu v školskom roku 2017/2018 v SR

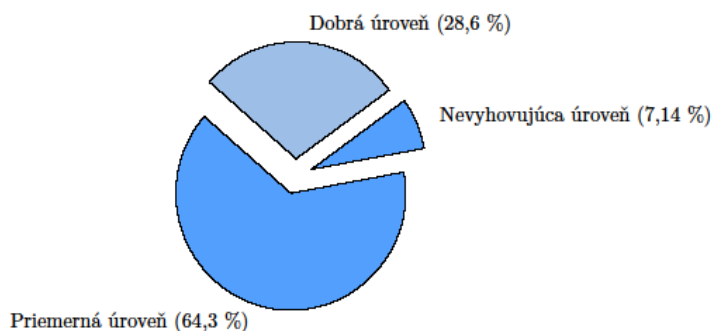
Úroveň pedagogického riadenia, jeho stav, úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu a podmienok výchovy a vzdelávania kontrolovali inšpektori Štátnej školskej inšpekcie (ŠŠI) na **14** gymnáziách (G), čo je 6 % z celkového počtu G v SR. Medzi školami boli **3** G súkromné a **5** cirkevných. Vyučovacím jazykom bol na **1** G jazyk maďarský a na **1** bilingválnom G bola druhým vyučovacím jazykom španielčina.

Komplexnými inšpekciami sa kontrolovali študijné odbory – gymnázium v štvorročnom a osemročnom vzdelávacom programe a gymnázium – bilingválne štúdium v päťročnom vzdelávacom programe. Inšpektori hodnotili školy na základe priamych pozorovaní na vyučovacích hodinách a vychádzali tiež zo zovšeobecnených zistení z dotazníkov zadaných riaditeľom škôl, ostatným pedagogickým zamestnancom a žiakom. Ďalším zdrojom informácií boli riadené rozhovory so žiakmi a pedagogickými zamestnancami, pedagogická a ďalšia dokumentácia spolu s prehliadkou priestorov škôl a ich vybavenia.

Riadenie školy

V oblasti riadenia boli posudzované a hodnotené školské vzdelávacie programy, pedagogické riadenie, vnútorný systém kontroly a hodnotenia, klíma a kultúra školy ako i služby školy. Dobrú úroveň riadenia dosiahli 4 G, priemernú 9 G a nevyhovujúcu 1 G¹.

Graf č. 1 *Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia riadenia školy*

Pozitívne zistenia z oblasti riadenia škôl

- záujem žiakov o školské a mimoškolské aktivity a veľmi dobrá úroveň ich realizácie

Negatívne zistenia z oblasti riadenia škôl

- nedôslednosť pri riešení výchovno-vzdelávacích problémov v rámci predmetových komisií a neefektívnosť interného vzdelávania v rámci nich
- nedôsledná realizácia kontroly a hodnotenia žiakov a neúplnosť systému metód a foriem kontroly

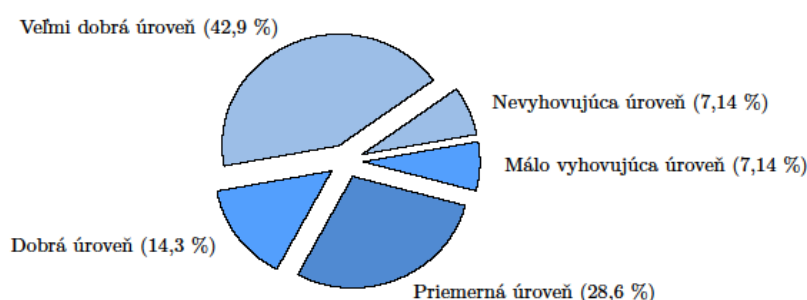
¹ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

- nedôslednosť v plánovaní a realizácii kontroly kvality práce pedagogických zamestnancov v polovici škôl a nedostatočná kontrola akceptovania z nej vyplývajúcich opatrení v skoro troch štvrtinách škôl

Školský vzdelávací program

Školské vzdelávacie programy (ŠkVP), ktoré vznikali na báze štátnych vzdelávacích programov (ŠVP) pre stupeň vzdelania ISCED 2A a ISCED 3A, boli hodnotené ako veľmi dobre vypracované na 6 G². Dobrú úroveň mali na 2 G, priemernú úroveň na 4 G. Málo vyhovujúca úroveň vypracovania ŠkVP bola na 1 G³ a nevyhovujúca tiež na 1⁴. Ciele a princípy výchovy a vzdelávania sa tak prostredníctvom týchto 2 ŠkVP nemohli naplniť.

Graf č. 2 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia školských vzdelávacích programov

Pozitívne zistenia z kontrolovaných školských vzdelávacích programov

- využitie disponibilných hodín na modifikáciu učebného plánu školy v súlade s profiláciou školy

Negatívne zistenia z kontrolovaných školských vzdelávacích programov

- neúplné rozpracovanie alebo absencia vlastných poznámok k učebným plánom vo viac ako polovici škôl
- nekompletné a nedôkladné vypracovanie učebných osnov rozpracovaním vzdelávacích štandardov niektorých vyučovacích predmetov v takmer tretine subjektov
- formálnosť zapracovania prierezových tém do učebných osnov viacerých škôl a neuvedenie ich realizácie v necelej štvrtine subjektov

Na 2 G⁵ (14 %) **štruktúra** ŠkVP nebola v súlade so školským zákonom. V týchto základných dokumentoch školy chýbali učebné osnovy vyučovacích predmetov, ktorých časová dotácia a obsah vzdelávania boli rozšírené. V 1 subjekte⁶ neuviedli ani spôsob

² Spojená škola sv. Františka Assiského, Kláštorné námestie 1, Malacky; Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava; Gymnázium Františka Vítazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica; Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava; Gymnázium sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov, organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov

³ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

⁴ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁵ Súkromné gymnázium, Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁶ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

a podmienky ukončovania výchovy, vzdelávania a informáciu o vydaní dokladu o získanom vzdelaní. Nedostatky sa vyskytli aj v iných subjektoch, týkali sa prehľadnosti usporiadania jednotlivých častí ŠkVP, chýbajúcich údajov o revidovaní a aktualizácii⁷ a absencie systému kontroly a hodnotenia žiakov⁸. ŠkVP týchto 3 G⁹ úrovňou vypracovania nespĺňali úlohu strategického dokumentu školy.

Na väčšine G **vlastné ciele a poslanie** výchovy a vzdelávania (79 %) zodpovedali reálnym podmienkam škôl. Cieľom bola príprava absolventa schopného osobnostného rozvoja s potenciálom zvládnuť vysokoškolské štúdium, v cirkevných školách s dôrazom na jeho formovanie v duchu kresťanských hodnôt. V 2¹⁰ subjektoch vymedzenie vlastných cieľov absentovalo, resp. bolo naznačené len rámcovo a všeobecne a v podmienkach školy boli ciele nespĺniteľné.

Učebné plány (UP) väčšiny škôl akceptovali stanovený týždenný počet vyučovacích hodín a zaradenie predmetov do vzdelávacích oblastí podľa rámcového učebného plánu (RUP). V 2 subjektoch¹¹ nedodržali minimálny týždenný počet hodín, v iných 2¹² nezačlenili voliteľné predmety do vzdelávacích oblastí a neuviedli kurzovú formu vyučovania s príslušnou časovou dotáciou ako súčasť výchovy a vzdelávania, pričom v 1¹³ z nich vypracovali spoločný inovovaný UP (iUP) pre 4-ročné a 8-ročné štúdium (kvinta – oktáva).

Nekompletnosťou vypracovania vlastných poznámok k organizácii vyučovania, prípadne ich úplnou absenciou boli poznačené UP na 8 G¹⁴ (57 %). Chýbali v nich informácie o delení tried na skupiny a podmienkach spájania žiakov do skupín v niektorých predmetoch, a tak neposkytovali ucelený obraz o reálnom stave a priebehu vyučovania.

Disponibilné hodiny všetky G využili najviac na posilnenie vyučovania predmetov zo vzdelávacích oblastí jazyk a komunikácia, matematika a práca s informáciami, človek a príroda. V časti škôl vytvorili nové predmety (experimentálne vedy a prezentačné zručnosti¹⁵, plávanie, zdravotná výchova, spoločenská výchova¹⁶, rómsky jazyk a literatúra, rómske reálie¹⁷ ap.). Bilingválne gymnázium¹⁸ využilo disponibilné hodiny na rozvíjanie jazykových kompetencií žiakov (španielčina, francúzština) v seminároch a nových jazykových predmetoch, zároveň poskytlo žiakom možnosť navštevovať semináre z prírodovedných predmetov v druhom vyučovacom jazyku.

Učebné osnovy (UO) niektorých vyučovacích predmetov neboli rozpracované v rozsahu podľa UP v 2 školách¹⁹. V 1 z nich²⁰, v ktorej bol tento nesúlad dôsledkom neustálych zmien týždenných hodinových dotácií v UP školy, sa vyskytli nedostatky

⁷ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

⁸ Gymnáziu, Párovská 1, Nitra

⁹ Gymnáziu, Párovská 1, Nitra; Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

¹⁰ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

¹¹ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

¹² Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. Hostinského 3, Rimavská Sobota; Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec

¹³ Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec

¹⁴ Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava; Gymnázium Františka Viťazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica; Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava; Katolícka spojená škola F. Fegyvernekého s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. Hostinského 3, Rimavská Sobota; Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec; Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

¹⁵ Spojená škola sv. Františka Assiského, Kláštorne námestie 1, Malacky

¹⁶ Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava

¹⁷ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

¹⁸ Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom

¹⁹ Gymnázium L. Štúra, 1. mája 2, Trenčín; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

²⁰ Gymnázium L. Štúra, 1. mája 2, Trenčín

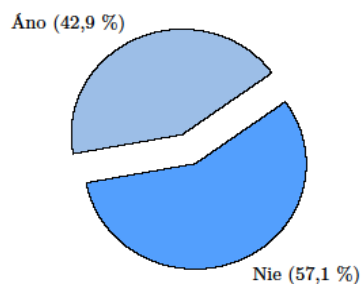
vo viacero predmetoch: anglický jazyk, umenie a kultúra, dejepis, občianska náuka; UO voliteľných predmetov, ktoré škola ponúkala ako možnosť profilácie celkom chýbali; vzdelávacie štandardy matematiky a dejepisu neboli nerozčlenené do jednotlivých ročníkov; vypracované UO slovenského jazyka a literatúry, anglického jazyka, matematiky, fyziky nerozpracovali v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP. Rozpracovanie UO najmenej v rozsahu vzdelávacieho štandardu bolo neúplné aj v iných 2 G²¹. Nerešpektovanie ŠVP bolo zistené v subjekte²², kde nerealizovali laboratórne práce/praktické cvičenia vo fyzike a chémii a spájali ročníky v predmetoch informatika a telesná a športová výchova.

Školy uvádzali realizáciu prierezových tém najčastejšie zapracovaním do obsahu učiva niektorých predmetov, realizáciou kurzov a účelových cvičení a len ojedinele prostredníctvom samostatných predmetov/projektových aktivít. Na niektorých G bolo zapracovanie do UO vyučovaných predmetov prevažne formálne. V 3 subjektoch²³ realizáciu prierezových tém ŠkVP neuvádzali.

Všetky školy deklarovali úpravu vzdelávacích podmienok **žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP)**, žiaci mali na základe diagnostiky zo zariadení výchovného poradenstva a prevencie vypracované individuálne výchovno-vzdelávacie programy (IVVP) s výnimkou 1 žiaka na G²⁴, v ktorom aj dokumentácia ostatných nebola vedená na požadovanej úrovni (IVVP formálne vypracované – chýbala aktualizácia, podpisy pedagógov a riaditeľa školy, informovaný súhlas rodičov). Individuálny prístup vo vzdelávaní bol sledovaný najmä u žiakov so všeobecným intelektovým nadaním²⁵ zdieľajúcich aktivity s ostatnými spolužiakmi, ale na diferencovanej úrovni. Odborné služby pre žiakov so ŠVVP zaisťovali výchovní poradcovia spoluprácou s poradenskými zariadeniami.

Zistenia o stave realizácie Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025 a Národného štandardu finančnej gramotnosti a ich zapracovaní do ŠkVP boli predmetom samostatných správ²⁶.

Graf č. 3: *Realizácia výchovy a vzdelávania podľa ŠVP prostredníctvom ŠkVP*

Školy na zasadnutiach pedagogických rád a rád škôl prerokovali ŠkVP a riaditeľstvá zabezpečili jeho zverejnenie na webových sídlach alebo uvedenie základných informácií na školských nástenkách. ŠkVP boli k dispozícii aj na sekretariátoch G.

Školské vzdelávacie programy boli na priemernej úrovni (75 %).

²¹ Gymnázium, Párovská 1, Nitra; Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom

²² Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

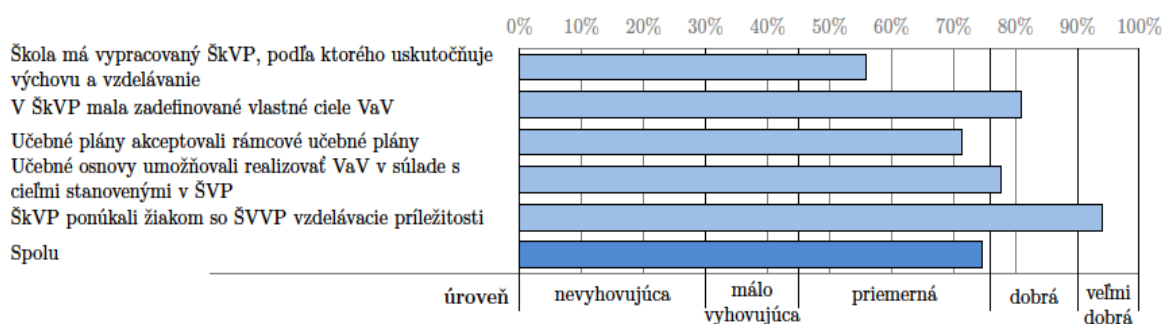
²³ Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava; Katolícka spojená škola F. Fegyvernekiho s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság; Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

²⁴ Gymnázium L. Štúra, 1. mája 2, Trenčín

²⁵ Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec

²⁶ Vid' www.ssiba.sk

Graf č. 4 Hodnotenie vypracovania školských vzdelávacích programov

Pedagogické riadenie

Riadiaci a pedagogickí zamestnanci vo svojej práci postupovali podľa interných predpisov a pokynov determinujúcich činnosti zabezpečujúce deklarované ciele výchovy a vzdelávania. **Pedagogické dokumenty** prerokovali na zasadnutiach pedagogických rád, na väčšine G boli vypracované na požadovanej úrovni a vedené v súlade s právnymi predpismi. Úlohy v nich obsiahnuté boli formulované konkrétne, za splnenie zodpovedali určené osoby. Výnimkou bol plán práce subjektu²⁷, ktorý definoval ciele a úlohy bez konkretizácie zodpovedných, bez termínov a kontrolných nástrojov. Plány práce predmetových komisií (PK) boli v tejto škole takmer identické s plánmi z predchádzajúcich školských rokov, čo naznačovalo ich formálne vypracovanie. Len čiastočne vypracovaný súbor interných predpisov mal iný subjekt²⁸, v ktorom nebolo zdokumentované ani konanie zasadnutí pedagogických rád, PK a rady školy.

Výber vzdelávacích aktivít vo väčšine G podporoval stanovené ciele školy, pedagógovia si vzdelávaním zdokonaľovali profesijné kompetencie (inovačné prístupy vo vyučovacom procese, využívanie prostriedkov IKT, rozvoj prírodovednej gramotnosti...), mnohí preferovali aktualizáciu vzdelávania zamerané na získanie 1. a 2. atestácie. Školskí inšpektori vo viacerých prípadoch skonštatovali, že uplatňovanie poznatkov a zručností nadobudnutých vzdelávaním sa vo vyučovacom procese neprejavovalo. Odborný rast pedagogických zamestnancov vychádzal z vypracovaného ročného plánu **kontinuálneho vzdelávania** v takmer všetkých školách, na 1 G²⁹ plán vypracovaný nemali a riadiaci pracovníci preň nevytvárali podmienky. Koncepcia výberu aktualizovaných vzdelávacích programov nebola na 1 G³⁰ jasne definovaná, v pláne absentovala situačná analýza reálnych vzdelávacích potrieb profesijného rastu pedagógov, ktorá by vychádzala z cieľov stanovených v ŠkVP. V spolupráci so Štátnym pedagogickým ústavom zrealizovalo 1 G³¹ pre všetkých pedagogických zamestnancov vzdelávanie Pedagogické inovácie (inovatívne, aktivizujúce alebo participatívne metódy práce) v inkluzívnej škole s vyučovaním rómskeho jazyka, ktoré ale neboli na vyučovaní školskými inšpektormi pozorované. Podpora odborného rastu pedagogického zboru mala na ďalšom G³² podobu tréningov so zacielením na sebarozvoj, na odbúravanie agresivity, stresu a na riešenie konfliktov.

Vo výkone štátnej správy v prvom stupni a v rozhodovaní riaditeľov súkromných a cirkevných škôl sa vyskytlo viacero nedostatkov na 4 G (27%). Išlo

²⁷ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

²⁸ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

²⁹ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

³⁰ Gymnázium Ľudovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín

³¹ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

³² Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gymnázium, P. Hostinského 3, Rimavská Sobota

o nedostatky v súvislosti s povolením štúdia mimo SR³³, s prestupom žiakov z inej školy³⁴, s povolením vzdelávať sa podľa individuálneho učebného plánu³⁵ (nevydanie rozhodnutia) a s absentujúcimi rozhodnutiami³⁶ spojenými s prerušením štúdia, s priznaním štipendia, s povolením opakovať ročník a vykonať komisionálnu skúšku³⁷. Neúplné boli vydané rozhodnutia³⁸ o vykonaní komisionálnej skúšky (bez odôvodnenia jej vykonania a informácie o možnosti odvolania sa).

Pri kontrole prípravy a realizácie **prijímacieho konania** boli zistené nedostatky v 3 subjektoch. Závažné nedostatky boli najmä na G³⁹, kde nie všetci prihlásení uchádzači splnili predpoklady prijímania na vzdelávanie – 8 žiakov ukončilo v príslušnom školskom roku 6. ročník základnej školy (ZŠ). Dokumentácia týkajúca sa prijímacieho konania do 4-ročného vzdelávacieho programu dokazovala, že prihlášku si podali 4 uchádzači s úspešne vykonanou prijímacou skúškou, ktorých prihlášky neobsahovali potvrdenie lekára o zdravotnej spôsobilosti a v nich uvedený prospech nebol potvrdený riaditeľom ZŠ, ktorú navštevovali, ani inak preukázaný. Okrem týchto žiakov navštevovali triedu ďalší 15-ti, ktorí boli v predchádzajúcom školskom roku žiakmi kontrolovaného subjektu v 5. ročníku 8-ročného vzdelávacieho programu. Ich zákonní zástupcovia bez uvedenia dôvodu písomne oznámili vedeniu školy zanechanie štúdia v 8-ročnom vzdelávacom programe a zároveň požiadali o ich prijatie do 1. ročníka 4-ročného vzdelávacieho programu. Riaditeľ gymnázia vydal uvedeným žiakom rozhodnutie o prijatí bez prijímacieho konania, čo odôvodňoval dobrými študijnými výsledkami v kvinte a skutočnosťou, že boli žiakmi tej istej školy, preto nebolo potrebné vykonať prijímacie skúšky. Riaditeľ G tiež nepredložil zoznam uchádzačov s výsledkami prijímacieho konania pre 4-ročný vzdelávací program, nevypracoval zriaďovateľovi návrh počtu tried a počtu žiakov 1. ročníka (8-ročný aj 4-ročný vzdelávací program), nezabezpečil vedenie dokumentácie, ktorá by dokazovala zriadenie a činnosť prijímacej komisie a nezabezpečil komplexnosť kritérií prijímacieho konania (chýbajúca podmienka prednostného prijatia uchádzača so zníženou pracovnou schopnosťou). Na inom G⁴⁰ kritériá prijímania na vzdelávanie neobsahovali podmienku prijatia uchádzačov bez prijímacej skúšky, podmienky úspešnosti vykonania prijímacej skúšky, ani podmienky na určenie poradia v prípade rovnosti bodov dosiahnutých na prijímacej skúške. V rozpore s právnymi predpismi postupoval aj riaditeľ ďalšieho subjektu⁴¹, keď akceptoval 7 prihlášok na vzdelávanie, pričom súčasťou niektorých nebol potvrdený prospech uchádzača alebo úradne osvedčené kópie vysvedčenia zo ZŠ, resp. akceptoval ako náhradu ročníkové vysvedčenia zo strednej školy, vysvedčenie o záverečnej skúške, výučný list. Prijal prihlášku uchádzačky s termínom podania 30. 08. 2017, zorganizoval prijímacie konanie a v nasledujúci deň vydal rozhodnutie o prijatí.

V oblasti plnenia riadiacej, kontrolno-hodnotiacej a vzdelávacej funkcie **predmetových komisií** (PK) sa vyskytli početné nedostatky. Najvýraznejšie rezervy spočívali v realizovaní zasadnutí PK s efektívnou a vo vzťahu k plneniu cieľov školy relevantnou činnosťou. PK sa len zriedkavo v rámci riadenia zaoberali tvorbou stratégií vyučovania jednotlivých predmetov. Ich činnosť sa zúžila na kvantitatívne vyhodnocovanie vzdelávacích výsledkov, často na organizáciu mimovyučovacích aktivít a prípravu pracovných materiálov, učebných textov a testov, na zjednocovanie kritérií klasifikácie a hodnotenia. PK postupovali podľa plánov práce, plánovanie činností bolo ale neraz

³³ Gymnázium, Párovská 1, Nitra

³⁴ Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava; Gymnázium, Párovská 1, Nitra

³⁵ Gymnázium, Párovská 1, Nitra;

³⁶ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

³⁷ Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

³⁸ Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. Hostinského 3, Rimavská Sobota

³⁹ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁴⁰ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

⁴¹ Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava

poznačené formalizmom najmä v oblasti riadenia a kontroly. Nedostatky boli zistené v 10⁴² školách (71 %). Najviac nedostatkov bolo v subjekte⁴³, v ktorom sa neriadili deklarovateľnými cieľmi školy ani úlohami vyplývajúcimi z pedagogicko-organizačných pokynov, neboli predložené žiadne plány PK ani zápisnice zo zasadnutí, na základe čoho sa dalo konštatovať, že jednotlivé PK boli nefunkčné. V rámci kontrolnej a hodnotiacej činnosti bola častá absencia analyzovania príčin nedostatočných študijných výsledkov (vrátane výsledkov MS) a z nich vyplývajúcich opatrení na zlepšenie. Slabou stránkou bolo aj zverejňovanie a uplatňovanie kompletných kritérií hodnotenia a klasifikácie, interné vzdelávanie sa realizovalo zväčša formálne, len verbálnym odovzdaním informácií medzi kolegami alebo formálnym deklarovateľným vzájomných hospitácií, ktoré sa konali vo väčšine škôl zriedkavo, resp. vôbec. Vo vedení dokumentácie zo zasadnutí PK prevažovala nedôslednosť. Protikladom boli PK G⁴⁴, ktoré sa s výnimkou v menšej miere rozvinutého interného vzdelávania, dôsledne zaoberali analýzou výchovno-vzdelávacích výsledkov a prípadných problémov žiakov a ich riešením, analýzou absencie žiakov na vyučovaní, tvorbou žiackych projektov a ich prezentáciou, vykazovali intenzívnu činnosť v práci s nadanými žiakmi a v rozvíjaní odbornej spolupráce s Veľvyslanectvom Španielskeho kráľovstva v SR a inými bilingválnymi slovensko-španielskymi G.

Nedostatky vo vedení pedagogickej a ďalšej **dokumentácie** formálneho charakteru (4 G) boli odstránené počas trvania inšpekcie. Najčastejšie sa vyskytli v triednych knihách a katalógových listoch. Katalógové listy integrovaných žiakov v 1 subjekte⁴⁵ neuvádzali informáciu o ich začlenení, na inom G⁴⁶ neobsahovali poznámku o neklasifikovaní alebo hodnotení stupňom nedostatočný na konci školského roka. Nedostatkom v tomto G bola absencia súhrnného vyhodnotenia prospechu, dochádzky a správania žiakov, ako i analýzy príčin neospravedlnených hodín a neklasifikovania žiakov, čo znižovalo možnosť prijať opatrenia na zlepšenie. V 1 subjekte⁴⁷ nevedli protokoly o komisionálnych skúškach (rozdielová skúška pri prestupe žiakov), v inom⁴⁸ neboli zaevidované rozhodnutia riaditeľa vydané v priebehu školského roka a druh postihnutia žiaka so ŠVVP. Pri kontrole dokumentácie k maturitným skúškam (MS) v ďalšom G⁴⁹ školskí inšpektori zistili uloženie odpovedových hárkov oboch druhov spolu s protokolom o MS bez zabezpečenia proti manipulácii, čo nezodpovedalo pokynom Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania (NÚCEM) pre MS v roku 2017.

Pedagogické riadenie bolo na priemernej úrovni (68 %).

Vnútny systém kontroly a hodnotenia

Na väčšine škôl sa **kontrola a hodnotenie žiakov** realizovali prostredníctvom hodnotiacich kritérií vychádzajúcich zo zásad stanovených príslušným metodickým pokynom, ktoré boli v rámci jednotlivých PK spravidla jednotné a obsahovali systém

⁴² Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava; Spojená škola sv. Františka Assiského, Kláštorné námestie 1, Malacky; Gymnázium Františka Vítazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica; Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava; Gymnázium, Párovská 1, Nitra; Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. Hostinského 3, Rimavská Sobota; Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica; Gymnázium sv. Andreja, Námestie Andreja Hlinku 5, Ružomberok; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁴³ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁴⁴ Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom

⁴⁵ Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín

⁴⁶ Gymnázium, Párovská 1, Nitra

⁴⁷ Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava

⁴⁸ Katolícka spojená škola F. Fegyvernekiho s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság

⁴⁹ Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec

postupov, foriem a metód hodnotenia. Na 5 G⁵⁰ tento systém nebol dostatočne prepracovaný, bol neúplný (nezohľadňoval špecifiká jednotlivých predmetov, neobsahoval váhy známok a kritériá hodnotenia ústnych odpovedí) alebo sa realizoval nedôsledne (vyučujúci nerešpektovali platné stupne klasifikácie a hodnotenia, frekvencia hodnotenia bola nedostatočná). V niektorých subjektoch plánovanie kontroly nebolo premyslené a jej realizácia bola sporadická. Školy pri výraznom zhoršení prospechu alebo správania upozornili na tieto skutočnosti zákonných zástupcov žiakov. V 2 školách bolo v kritériách rozpracované hodnotenie aktivity žiakov – na 1 G⁵¹ kritériá hodnotenia aktivity na vyučovaní, účasti na predmetových olympiádach, SOČ, súťažiach ap. tvorili samostatnú časť kritérií hodnotenia, na ďalšom⁵² koncom školského roka vykonávali SWOT analýzu silných a slabých stránok, príležitostí a obmedzení prostredníctvom aktivity žiakov na vyučovaní i v mimovyučovacích školských činnostiach, účasti v súťažiach a predmetových olympiádach.

Vnútorňý systém **kontroly a hodnotenia pedagogických zamestnancov** mali vypracovaný okrem 1 G⁵³ vo všetkých školách. Jeho systematické uplatňovanie nebolo aplikované riadiacimi zamestnancami polovice sledovaných škôl (50 %) najmä v oblasti vyhodnocovania zistených nedostatkov⁵⁴ a prijímania účinných opatrení na zlepšenie a ich kontrolu⁵⁵ (29 %). Úplne absentovala kontrola pedagogických zamestnancov v subjekte⁵⁶, riaditeľ ktorého v rozhovore túto skutočnosť priznal.

Pozitívne možno vnímať smerovanie iného subjektu⁵⁷ k **autoevalvácii**. Škola v ŠkVP vymedzila hlavné oblasti autoevalvácie (vzdelávacie podmienky, školská klíma, úroveň zručností a kompetencií žiakov, riadenie školy, vzdelávanie pedagogických zamestnancov, image školy, spolupráca s verejnosťou) a jej cieľ (získať komplexné a hodnoverné informácie o dosahovaní cieľov stanovených v ŠkVP stavu a úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu a dosahovaných výsledkov). Riaditeľ G sa zúčastnil vzdelávania zameraného na sebahodnotenie⁵⁸ a začal realizovať sebahodnotenie školy v niektorých oblastiach (klíma školy, stav vzdelávacích výsledkov žiakov v niektorých predmetoch, potreby pedagogických zamestnancov). Použil nástroje – dotazníky pre rodičov, žiakov a štatistiky poskytnuté NÚCEM na hodnotenie výsledkov MS. Uverejnil analýzu výsledkov dotazníkov a štatistik, neprijal však účinné opatrenia na zlepšenie stavu, ani stratégiu a plán so stanovenými merateľnými cieľmi. Podľa vyjadrenia riadiacich zamestnancov škôl je sebahodnotenie užitočným nástrojom zvyšovania kvality školy, ale

⁵⁰ Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava; Gymnázium, Párovská 1, Nitra; Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín; Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁵¹ Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec

⁵² Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

⁵³ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁵⁴ Gymnázium Františka Vítazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica; Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava; Katolícka spojená škola F. Fegyvernekého s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság; Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín; ; Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom; Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁵⁵ Spojená škola sv. Františka Assiského, Kláštorňé námestie 1, Malacky; Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava; Gymnázium Františka Vítazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica; Katolícka spojená škola F. Fegyvernekého s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság; Gymnázium, Párovská 1, Nitra; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. Hostinského 3, Rimavská Sobota; Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec; Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok; Gymnázium sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov, organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov

⁵⁶ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁵⁷ Gymnázium sv. Andreja, Námestie Andreja Hlinku 5, Ružomberok

⁵⁸ Evaluation and Quality Assurance in education and training

systematické plánované sebahodnotiace procesy neboli pozorované v žiadnom z kontrolovaných subjektov.

Vnútný systém kontroly a hodnotenia bol na priemernej úrovni (52 %).

Klíma a kultúra školy

Vo väčšine škôl boli čulo rozvíjané krúžkové a záujmové aktivity, žiaci sa zapájali do pestrej mimovyučovacej činnosti, na viacerých školách vydávali školské časopisy⁵⁹, zúčastňovali sa olympiád a súťaží a niektoré aj sami organizovali. Časopis 1 G⁶⁰ získal v r. 2017 ocenenie v súťaži Štúrovo pero. Jednotlivci zaznamenávali významné úspechy na medzinárodnej úrovni – bronzová medaila z medzinárodnej biologickej olympiády vo Veľkej Británii a zo stredo európskej matematickej olympiády v Litve⁶¹. Školy sa zapájali do spolupráce v projektoch medzinárodných školských partnerstiev eTwinning-u⁶², rozvíjali kontakty so školami⁶³ a inštitúciami⁶⁴ v Európe i vo svete. Žiaci všetkých G prejavovali o mimoškolskú činnosť záujem, každý žiak 1 školy⁶⁵ pracoval najmenej v dvoch krúžkoch. Napriek deklarovanému plánu na zriadenie 3 záujmových útvarov nemali žiaci ďalšieho subjektu⁶⁶ možnosť rozvíjať svoje záujmy a schopnosti v krúžkovej činnosti ani iných voľnočasových aktivitách, okrem rozvíjania tanečného nadania v školskom súbore Kesaj Tchave, s ktorým sa zúčastnili niekoľkých medzinárodných festivalov. Neboli zapojení do súťaží ani olympiád a riaditeľ nedokázal školskej inšpekcii poskytnúť informáciu o využití vzdelávacích poukazov.

Riadiaci pracovníci a pedagogický zbor väčšiny G sa snažili vytvárať prostredníctvom upravenosti a vzhľadu tried, chodieb a priestorov škôl kultúrne a príjemné prostredie, ktoré by bolo nápomocné pri tvorbe priaznivej **klímy a kultúry**. Neúspešným v tomto smere bol 1 subjekt⁶⁷, ktorého stiesnené priestory v starej a nedostatočne udržiavanej budove nepôsobili na žiakov podnetne, nerozvíjali schopnosť vnímať esteticky svoj pracovný priestor. Z dotazníkov pre žiakov vyplynulo, že 95 % má v škole pocit istoty. Zároveň častou odpoveďou na otázku, čo by zmenili vo svojej škole, bol prístup niektorých učiteľov, ich demotivačný postoj a nekorektné vyjadrenia na adresu žiakov, preto možno skonštatovať, že v 10 G⁶⁸ neprevládala priaznivá atmosféra. Napriek tomu klíma školy bola pedagógmi hodnotená ako uzavretá len v 1 subjekte⁶⁹. O tom, že sa pedagógovia väčšinou

⁵⁹ *Spojená škola sv. Františka Assiského, Kláštorne námestie 1, Malacky; Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. K. Hostinského 3, Rimavská Sobota; Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec; Gymnázium sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov, organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov*

⁶⁰ *Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín*

⁶¹ *Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín*

⁶² *Spojená škola sv. Františka Assiského, Kláštorne námestie 1, Malacky; Gymnázium sv. Andreja, Námestie Andreja Hlinku 5, Ružomberok*

⁶³ *Gymnázium v Garmisch-Parterkirchene, Nemecko; Stredná škola v Assene, Holandsko; Neuqua Valley High school v USA...*

⁶⁴ *CERN (Švajčiarsko), Konferencia ministerstva kultúry Spolkovej republiky Nemecko...*

⁶⁵ *Katolícka spojená škola F. Fegyvernekého s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság*

⁶⁶ *Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok*

⁶⁷ *Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica*

⁶⁸ *Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava; Gymnázium Františka Víťazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica; Katolícka spojená škola F. Fegyvernekého s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság; Gymnázium, Párovská 1, Nitra; Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín; Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. K. Hostinského 3, Rimavská Sobota; Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec; Gymnázium sv. Andreja, Námestie Andreja Hlinku 5, Ružomberok; Gymnázium sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov, organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov*

⁶⁹ *Gymnázium Františka Víťazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica*

nesnažia poznať osobnosti svojich žiakov komplexne svedčí aj skutočnosť, že možnosť vyjadriť názor počas vyučovacej hodiny potvrdilo 33 % žiakov, ale rozvinúť diskusiu len 24 % žiakov a záujem učiteľov o ich koníčky a záľuby len 6 % žiakov. K možnosti podieľať sa na rozhodnutiach prispievajúcich k zlepšeniu práce školy sa pozitívne vyslovilo 12 % (spolu s odpoveďou „skôr áno“ necelá polovica) žiakov. V dotazníkoch sa vyjadrili aj k otázke podpory osvojovania a využívania efektívnych stratégií učenia sa prevažne negatívne, čo potvrdili aj priame pozorovania školských inšpektorov na vyučovacích hodinách. Školy plnili očakávania 68 % respondentov, žiaci najčastejšie vyslovovali nespokojnosť s prístupom niektorých pedagógov k nim a spôsobom vedenia vyučovacích hodín (nedokážu zaujať), dožadovali sa väčšej možnosti vlastného podielu na formovaní skladby vyučovacích predmetov (individuálne zostavovanie UP) ap.

Záujem rodičov o činnosť školy a spoluprácu s ňou mal v 2 subjektoch osobitnú podobu. V 1⁷⁰ organizovali prostredníctvom komunitných centier stretnutia rodičov, žiakov aj učiteľov spojené s predstaveniami s osvetovým charakterom a v ďalšom⁷¹ realizovali návštevy výchovného poradcu v mieste bydliska žiakov.

Klíma a kultúra škôl bola na priemernej úrovni (61 %).

Služby školy

Služby v podobe výchovného poradenstva poskytovali všetky školy, avšak kvalita bola rozdielna. Prevažovalo kariérne poradenstvo, osobnostné a výchovno-vzdelávacie problémy žiakov niekde výchovní poradcovia neriešili⁷² alebo riešili len okrajovo⁷³. Inde nevenovali dostatočnú pozornosť poradenstvu rodičom a pedagogickým zamestnancom⁷⁴, v ďalšej škole nevytvorili vhodné podmienky pre prácu výchovného poradcu tým, že nezabezpečili pre ich činnosť osobitnú miestnosť⁷⁵. Výchovný poradca na 1 G⁷⁶ venoval osobitnú pozornosť žiakom orientovaným na pomoc pri riešení ich osobných, vzdelávacích a najmä sociálnych problémov. Pri svojej činnosti nespocoval s odborníkmi z poradenských zariadení, ale so štátnymi inštitúciami⁷⁷, ktorým doručoval informácie o žiakoch. V prípade potreby žiakom poskytoval praktickú pomoc pri vybavovaní úradných záležitostí a realizoval pohovory s rodičmi priamo v mieste ich bydliska, hoci v mnohých prípadoch títo prejavovali malý záujem o školské výsledky a problémy svojich detí⁷⁸. V 1⁷⁹ subjekte pôsobil ako výchovný poradca druhý školský rok pedagóg poskytujúci veľmi dobrú kvalitu služieb, ktorý zatiaľ neabsolvoval špecializačné vzdelávanie. Ojedinele sa výchovní poradcovia⁸⁰ okrem bežnej agendy vo zvýšenej miere sústreďovali na formovanie žiakov v oblasti sociálnych vzťahov v kolektíve, na rozvoj ich povedomia o ľudských právach a právach dieťaťa⁸¹ alebo spolupracovali s Mensou Slovensko pri zabezpečovaní

⁷⁰ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

⁷¹ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁷² Gymnázium Františka Vítazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica; Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava

⁷³ Gymnázium Ľudovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín

⁷⁴ Gymnázium Františka Vítazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica; Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava

⁷⁵ Gymnázium Ľudovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín; Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom

⁷⁶ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

⁷⁷ Policajný zbor SR, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Kežmarku

⁷⁸ nepravidelná dochádzka; ospravedlnenie od lekára; nepreberanie doporučených zásielok; odoberanie finančných prostriedkov žiakom zo štipendia určeného na učebné pomôcky; poskytnutie finančných prostriedkov rodičmi na dopravu do školy; možnosť štúdia na gymnáziu.

⁷⁹ Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom

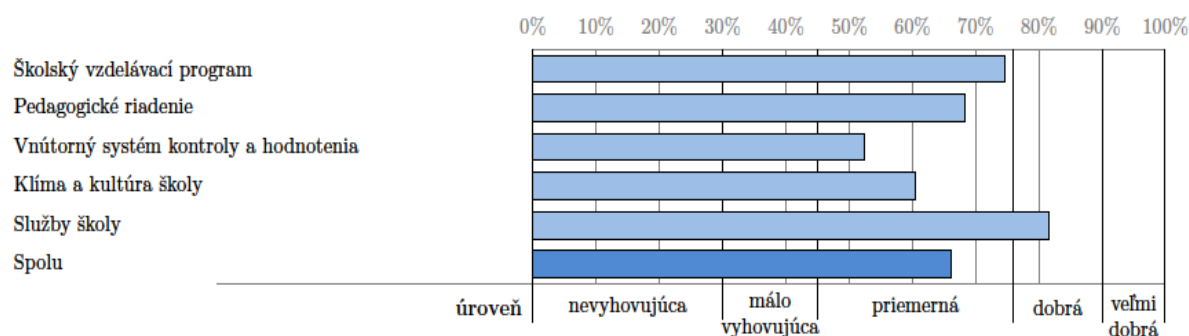
⁸⁰ Katolícka spojená škola F. Fegyvernekiho s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. K. Hostinského 3, Rimavská Sobota

⁸¹ Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. K. Hostinského 3, Rimavská Sobota

testovania intelektových schopností žiakov⁸². Výchovní poradcovia sa podieľali na tvorbe individuálnych výchovno-vzdelávacích plánov, viedli agendu a zabezpečovali starostlivosť o žiakov so ŠVVP súčinne s odbornými zamestnancami poradenských zariadení. *Služby škôl boli na dobrej úrovni (82 %).*

Riadenie školy bolo na priemernej úrovni (66 %).

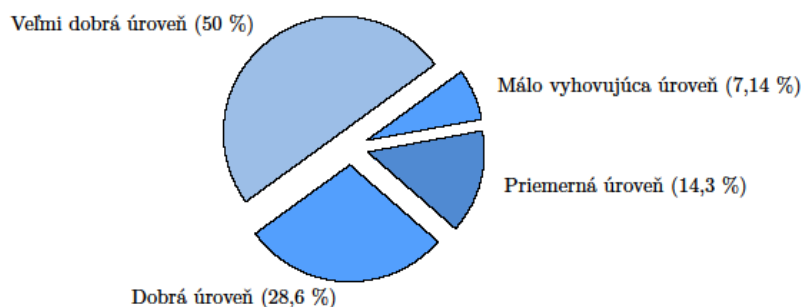
Graf č. 5 Hodnotenie oblastí riadenia školy

Podmienky výchovy a vzdelávania

Jedným z faktorov podporujúcich realizovanie výchovno-vzdelávacieho procesu v zhode s cieľmi a zámerni uvedenými v ŠkVP boli vhodné podmienky výchovy a vzdelávania vytvorené v školách. Na veľmi dobrej úrovni boli na 7 G, na 4 G dosiahli dobrú úroveň, na 2⁸³ priemernú a v 1 subjekte⁸⁴ boli hodnotené na málo vyhovujúcej úrovni.

Graf č. 6 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia **podmienok výchovy a vzdelávania**

Pozitívne zistenia v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania

- kvalifikovanosť riadiacich a pedagogických zamestnancov ako východisko k veľmi dobrej úrovni výchovy a vzdelávania
- zabezpečenie škôl didaktickými pomôckami a prostriedkami IKT

Negatívne zistenia v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania

- nezabezpečenie potrebných priestorov a kapacitne vyhovujúcich priestorov na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu v súlade so ŠVP v menšej časti škôl

⁸² Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec

⁸³ Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom; Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

⁸⁴ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

- nerealizovanie monitoringu správania žiakov ako prevencia pred šírením sociálno-patologických javov
- nezabezpečenie organizácie vyučovania podľa zásad psychohygieny v časti škôl

Personálne podmienky

Podmienke zabezpečenia škôl riadiacimi zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie vyhovovali riaditelia kontrolovaných G na 100% a medzi ostatnými vedúcimi pedagogickými zamestnancami bola len 1 zástupkyňa riaditeľky školy, ktorá nevykonala 1. atestáciu a neabsolvovala funkčné vzdelávanie. Riaditeľka inej školy⁸⁵ nedostatočným rozsahom vyučovania (2 hodiny) porušovala právny predpis o vyučovacej povinnosti. V učiteľskom zbore škôl, s výnimkou učiteľov predmetov rómsky jazyk a história, reálie Rómov⁸⁶, informatika, hudobná výchova, anglický jazyk⁸⁷, ktorí nespĺňali kvalifikačné predpoklady (neabsolvovanie vysokoškolského štúdia druhého stupňa) všetci zákonom stanovené podmienky spĺňali. Na bilingválnych G pôsobili aj lektor francúzštiny (1) a učelia rodení hovoriaci španielskym jazykom (4). Odbornosť vyučovania (spĺňanie kvalifikačných predpokladov a osobitných kvalifikačných požiadaviek) dosahovala 97 %, čo predstavuje veľmi dobré zabezpečenie a zároveň dobré východisko kvalitného výchovno-vzdelávacieho procesu. Nižšia miera odbornosti vyučovania sa týkala predmetov výchovného charakteru (hudobná výchova 57 %, výtvarná výchova 63 %, etická výchova 86 %), predmetu technika (50 %) a umenie a kultúra (58 %), čo sa mohlo nepriaznivo odraziť v rozvíjaní špecifických aj všeobecných zručností a nadania žiakov.

Priestorové podmienky

Takmer všetky gymnáziá disponovali dostatočnými **vonkajšími a vnútornými priestormi**, počtami tried, odborných učební, mali vybudované informačno-komunikačné centrá, knižnice, relaxačné kútiky, niekde navyše multimedialnú rokovaciu sálu⁸⁸, priestranú aulu alebo multifunkčné spoločenské miestnosti⁸⁹, či nadštandardné priestory na výuku telesnej a športovej výchovy (veľká a malá telocvičňa, bazén, rozsiahly vonkajší športový areál)⁹⁰.

Negatívom boli priestorové obmedzenia v 1 subjekte⁹¹ – chýbajúce laboratóriá (chemické, fyzikálne), informačno-komunikačné centrum a školská knižnica (nahrádzaná policovými systémami v 2 kabinetoch). Istý diskomfort nutnosťou presúvania žiakov aj pedagógov predstavovalo vyučovanie v 3 budovách 1 G⁹², ktoré nemalo zriadenú žiadnu odbornú učebňu. Základné priestorové vybavenie chýbalo na ďalšom G⁹³, kde mali okrem 3 bežných tried len učebňu informatiky, miestnosti boli málo udržiavané, s opotrebovaným zariadením. Prázdne triedy suplovali telocvičňu a školské ihrisko, preto ŠŠI konštatovala, že v tomto predmete škola nemala vytvorené podmienky na splnenie vzdelávacích štandardov stanovených v ŠVP. Žiaci nemali zabezpečený prístup k pitnej vode, nakoľko v triedach neboli vodovody (voda len na požiadanie v zborovni). Chýbala tu aj školská jedáleň, výdajňa obedov či bufet. Chýbajúca školská jedáleň i výdajňa školská jedáleň boli

⁸⁵ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

⁸⁶ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

⁸⁷ Súkromné gymnázium, Gemerská cesta 1, Lučenec

⁸⁸ Gymnázium sv. Andreja, Námestie Andreja Hlinku 5, Ružomberok

⁸⁹ Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava

⁹⁰ Gymnázium, Párovská 1, Nitra

⁹¹ Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom

⁹² Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

⁹³ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

nedostatkom vo vybavenosti aj iných 2 subjektov⁹⁴, ich žiaci a zamestnanci boli stravníkmi jedálni susedných škôl, resp. školského internátu. Priestory G boli plne využívané aj v čase mimo vyučovania. Nevybudovanie bezbariérového prístupu do budov a ich vnútorných priestorov v 71 % kontrolovaných škôl patrilo tiež k negatívnym zisteniam.

Materiálno-technické podmienky

Vybavenosť učebnicami a funkčnou didaktickou technikou bola v kontrolovaných subjektoch na dobrej úrovni (88 %), všetky školy okrem 1 G mali k dispozícii dostatok učebníc schválených ministerstvom školstva na povinné i voliteľné predmety. Pracovné listy, ktoré na viacerých predmetoch používali, boli niekde vytvorené pedagógmi alebo často v prípade cudzích jazykov zakúpené z finančných príspevkov zákonných zástupcov žiakov, rovnako ako učebnice cudzích jazykov. Výnimkou bola škola⁹⁵, ktorá všetky učebnice jazykov (vrátane slovenského a učebnice literatúry) zakúpila z vlastných zdrojov. V edukácii slovenského jazyka a literatúry 2 školy⁹⁶ využívali alternatívne učebnice, financované po vzájomnej dohode žiakmi, rovnako ako pracovné zošity na cudzí jazyk a učebnice cudzích jazykov tu boli zabezpečené z finančného príspevku MŠVVaŠ SR. Na vyučovanie španielskeho jazyka v bilingválnom G slúžili učebnice poskytnuté španielskou stranou. Učebnice v digitálnej forme v iPade zapožičanom bez obmedzenia na celý školský rok s možnosťou jeho použitia i pri domácej príprave mali žiaci iného subjektu⁹⁷. S jeho využitím prezentovali referáty, ktoré boli graficky kvalitne spracované. Pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním iná škola⁹⁸ zabezpečovala alternatívne doplnkové učebnice, encyklopédie a pracovné listy podľa ich záujmových preferencií. Učitelia ďalšieho G⁹⁹ mali možnosť využívať e-learningový portál na báze platformy MOODLE a pripravovali pre študentov interné interaktívne vzdelávacie materiály¹⁰⁰. Prínosom bolo aj používanie Microsoftu Office 365 for Education, ktorým žiaci i pedagógovia získali licencie k službám Word, Excel, PowerPoint, OneNote, Microsoft Teams a k ďalším nástrojom. V rámci webového sídla škola testovala aj využitie elektronickej knižnice¹⁰¹. Portál MOODLE aktívne využívali niektorí vyučujúci iného G¹⁰² a v predmete aplikovaná ekonomika žiaci pracovali s online učebnicou JA Učebnica ekonomie a podnikania.

Nevyhovujúce podmienky z hľadiska materiálno-technického (a priestorového) zabezpečenia malo 1 G¹⁰³, ktoré nespĺňalo ani požiadavky povinného zabezpečenia stanovené ŠVP. G nemalo adekvátne podmienky na realizáciu praktických cvičení a laboratórnych cvičení v biológii, chémii a fyzike s negatívnym dopadom na splnenie vzdelávacích štandardov uvedených predmetov. Pre rozvoj praktických zručností žiakov bolo nepostačujúce vybavenie učebnými pomôckami (laboratórne sklo, chemikálie,

⁹⁴ *Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom; Gymnázium sv. Andreja, Námestie Andreja Hlinku 5, Ružomberok*

⁹⁵ *Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava*

⁹⁶ *Súkromné gymnázium, Gemerská cesta 1. Lučenec; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. K. Hostinského 3, Rimavská Sobota*

⁹⁷ *Katolícka spojená škola F. Fegyvernekého s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság*

⁹⁸ *Súkromné gymnázium, Gemerská cesta 1. Lučenec*

⁹⁹ *Gymnázium sv. Andreja, Námestie Andreja Hlinku 5, Ružomberok*

¹⁰⁰ *Informatika prima –septima, Cisco network academy, Digitalizácia textu, obrazu, zvuku a videa, Počítačové siete, Objektové programovanie delphi a Lazarus, Seminár z informatiky, Krížok programovania, Seminár z informatiky, Rozširujúca občianska náuka, Matematika+Fyzika, Seminár z biológie, Slovenský jazyk, Anglický jazyk, Náboženstvo, Chémia-laboratórne práce*

¹⁰¹ <https://gsa.edupage.org/library/>

¹⁰² *Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín*

¹⁰³ *Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok*

osciloskop, meracie prístroje elektrických veličín atď.) v inom subjekte¹⁰⁴ a malá kapacita multimediálnej učebne nepostačujúca na aktívnu prácu všetkých žiakov skupiny/triedy s prostriedkami IKT v ďalšom subjekte¹⁰⁵.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole

Na všetkých G mali na úpravu vzťahov medzi účastníkmi vzdelávania vypracované **školské poriadky**, ktorých podstatou bolo vymedzenie práv a povinností žiakov, ich zákonných zástupcov, pravidiel vzťahov žiakov a pedagógov a zásad na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia. Školské poriadky 3 G neboli kompletne vypracované – na 1G¹⁰⁶ chýbala úprava vzájomných vzťahov žiakov a vzťahov s pedagogickými a ostatnými zamestnancami školy, na 2¹⁰⁷ neboli stanovené konkrétne postupy na zaistenie ochrany žiakov pred násilím a šikanovaním v podmienkach školy. Chýbajúce alebo neúplné pravidlá vzťahov a nevymedzenie postupov na ochranu pred sociopatologickými javmi v školských poriadkoch nevytvárali predpoklady na riešenie problémov a zabezpečenie zdravého sociálneho prostredia. To malo spolu s nedôslednosťou v monitorovaní a riešení prejavov násilia v týchto i ďalších subjektoch za následok existenciu a šírenie šikanovania, na ktoré poukázali žiaci v dotazníkoch¹⁰⁸. Obsah školských poriadkov neprerokovali orgány samosprávy, resp. pedagogickej rady 2 subjektov¹⁰⁹. V 1 zo škôl¹¹⁰ nedokázali preukázať ani oboznámenie žiakov, ich zákonných zástupcov a zamestnancov s jeho ustanoveniami. V inom subjekte nedeclarovali postoj školy vzhľadom na dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd vo vzťahu k žiakom, zamestnancom, rodičom a iným subjektom podieľajúcim sa na výchove a vzdelávaní. Zverejnené boli najčastejšie na webových sídlach, vo viacerých subjektoch aj na nástenkách na chodbách, resp. v triedach.

Všetky školy mali ustanoveného koordinátora na monitorovanie vzťahov medzi žiakmi a prevenciu sociálno-patologických javov. Napriek tomu v 8 subjektoch¹¹¹ táto činnosť neprebíhala systematicky a celoplošne alebo bola neefektívna, keďže zo zistení neboli vyvedené ďalšie kroky na nápravu stavu, či najčastejšie sa monitoring nerealizoval vôbec. Prítom zo žiackych dotazníkov vyplynulo, že v časti škôl sa šikanovanie vyskytuje.

Žiacka školská rada (ŽŠR) nebola ustanovená na 2 G¹¹². Členovia ŽŠR sa podieľali najviac na navrhovaní a príprave rôznych podujatí, riadiaci zamestnanci škôl akceptovali ich názory (81 %), ale len 12 % členov potvrdilo prizývanie k riešeniu výchovných problémov. O nedostatočnej spolupráci riadiacich pracovníkov a pedagógov so ŽŠR ako i nedostatočnej aktivite členov ŽŠR svedčí fakt, že štvrtina z nich (26 %) nevedela uviesť meno koordinátora prevencie. So správaním spolužiakov bolo spokojných 78 % členov a 89 % sa vyslovilo, že pedagógovia volia primerané prostriedky na udržanie disciplíny (počet respondentov bol 86).

¹⁰⁴ Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom

¹⁰⁵ Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín

¹⁰⁶ Gymnázium sv. Andreja, Námestie Andreja Hlinku 5, Ružomberok

¹⁰⁷ Katolícka spojená škola F. Fegyvernekého s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság; Gymnázium, Párovská 1, Nitra

¹⁰⁸ vid' Správa o bezpečnosti školského prostredia a vzťahov medzi aktérmi vzdelávania na G a v SOŠ, www.ssiba.sk

¹⁰⁹ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok; Gymnázium sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov, organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov

¹¹⁰ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

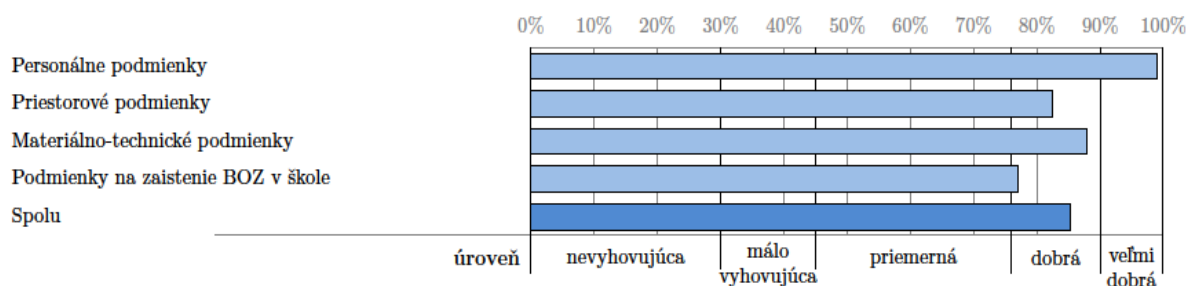
¹¹¹ Gymnázium Františka Víťazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica; Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava; Katolícka spojená škola F. Fegyvernekého s vyučovacím jazykom maďarským – Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, SNP 4, Šahy – Ipolyság; Gymnázium, Párovská 1, Nitra; Dolná 48/19, Kremnica; Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. K. Hostinského 3, Rimavská Sobota; Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

¹¹² Gymnázium Františka Víťazoslava Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica; Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

Organizácia vyučovania v sledovaných školách nezodpovedala požiadavkám právnych predpisov z hľadiska základných hygienicko-fyziologických a psychických potrieb žiakov v 3 subjektoch¹¹³. Najčastejšie išlo o určenie dĺžky prestávok a nevymedzenie obedovej prestávky. Na 1 G¹¹⁴ krátili v určitých dňoch dĺžku vyučovania kvôli odchodu autobusového spoja. Pri organizovaní výletov, exkurzií a iných hromadných školských akcií postupovali subjekty v súlade s právnymi predpismi okrem školy¹¹⁵, v ktorej chýbali písomné záznamy o poučení žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia vykonané riaditeľkou školy alebo povereným pedagogickým zamestnancom s výnimkou dokumentácie z lyžiarskeho výcviku, ktorá však neobsahovala podpisy žiakov.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli na dobrej úrovni (85 %).

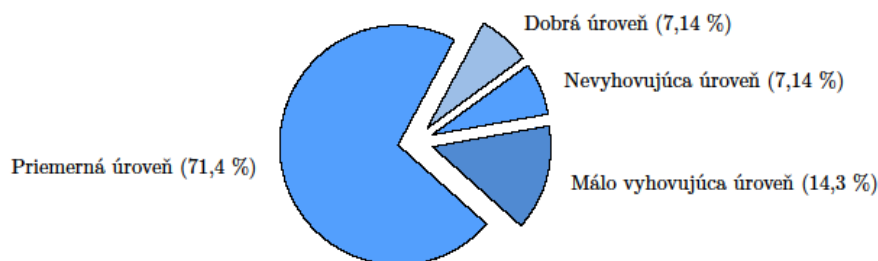
Graf č. 7 Hodnotenie podmienok výchovy a vzdelávania

Priebeh a výsledky výchovy a vzdelávania

Rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov sledovala ŠŠI prostredníctvom priameho pozorovania na **760 vyučovacích hodinách**. Zisťovala stav, úroveň a priebeh vyučovania a učenia sa vo vyučovacích predmetoch vzdelávacích oblastí **jazyk a komunikácia** (slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, anglický jazyk, francúzsky jazyk, nemecký jazyk, španielsky jazyk, rómsky jazyk, ruský jazyk, maďarský jazyk, – 309), **človek a príroda** (fyzika, chémia, biológia – 155), **človek a spoločnosť** (dejepis, geografia, ekonomika, občianska náuka – 94), **človek a hodnoty** (náboženstvo – 5), **matematika a práca s informáciami** (matematika, informatika – 197). Školy navštevovalo **4 350 žiakov**, z nich bolo 82 žiakov so ŠVVP (so zdravotným znevýhodnením – 53, s nadaním – 29). Výchovno-vzdelávací proces hodnotila úrovňou dobrý na 1 G, úrovňou priemerný na 10 G, málo vyhovujúcu úroveň mali 2 školy a nevyhovujúcu 1 G.

Graf č. 8 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia priebehu výchovy a vzdelávania

¹¹³ Gymnázium Ludovíta Štúra, 1. mája 2, Trenčín; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. K. Hostinského 3, Rimavská Sobota; Gymnázium sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov, organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov

¹¹⁴ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

¹¹⁵ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

Pedagógovia formulovali kognitívne a afektívne ciele vzdelávania v súlade s didaktickými zásadami jasne a zrozumiteľne na 67 % hospitovaných vyučovacích hodinách, ich dosahovanie a osvojovanie poznatkov v priebehu vyučovania overovali na 82 % hodín. Dosiachnutie cieľov na konci vyučovacej hodiny bolo konštatované len na 55 %. Činnosti na vyučovacích hodinách časť pedagógov realizovala s ohľadom na odlišné vzdelávacie potreby žiakov so ŠVVP (62 %), v malej miere ale prihliadali na individuálne vzdelávacie schopnosti a učebné štýly intaktných žiakov, keďže zadávanie diferencovaných úloh bolo aplikované zriedkavo (32 %). Zlepšenie vo využití materiálnych prostriedkov (učebných pomôcok, didaktickej techniky) volených účelne k vyučovacej téme oproti predchádzajúcemu školskému roku nenastalo (57 %), inšpekcia na základe pozorovaní vykonaných na hospitovaných predmetoch skonštatovala, že miera využitia učebných pomôcok aj prostriedkov IKT bola vo viacerých subjektoch nízka, na niektorých G žiadna. Výrazne nedostatočne bola rozvíjaná oblasť digitálnych zručností a využívania prostriedkov IKT vo výchovnovzdelávacom procese (22 %). Viac pozitívnym sa javí úsilie o zrozumiteľné sprístupňovanie poznatkov (87 %) a snaha viesť žiakov k systematickosti a upevňovaniu správnych pracovných postupov a návykov.

Pozitívne zistenia z jednotlivých hospitovaných hodín

- aktivita väčšiny žiakov vo vyučovacom procese

Negatívne zistenia z jednotlivých hospitovaných hodín

- nediferencovanie úloh a činností s prihliadaním na rôzne intelektové vybavenie a odlišné učebné štýly žiakov
- nízka miera rozvíjania sebahodnotiacich zručností a kompetencií k celoživotnému vzdelávaniu
- nedostatočné rozvíjanie počítačových zručností a kompetencií ku kooperatívnym činnostiam

V oblasti rozvíjania kompetencií žiakov bol vo vyučovacom procese tradične kladený najväčší dôraz na **poznávacie kompetencie** (76 %). Pozitívom bolo systematické a logické sprístupňovanie poznatkov s aktualizovaním nadobudnutých vedomostí (spravidla formou frontálneho opakovania na začiatku vyučovacej hodiny). Získavanie spätnej väzby sa realizovalo najmä prostredníctvom otvorených otázok. Časť učiteľov naďalej zotrvala pri monologickom výklade, niekedy s uplatnením diktovania poznámok alebo ich odpisovania z tabule či prezentácie, čo nemalo žiadny prínos pre rozvoj samostatnosti v procese učenia sa a viedlo k mechanickému nekritickému preberaniu informácií. Preferovaná metóda frontálnej práce neposkytovala dost' priestoru na aktívne učenie sa a udržanie pozornosti. Efektívnosť vyučovacieho procesu bola podporovaná okrem uplatňovania bežných učebných pomôcok aj využívaním výukových programov a riešením testov z internetových zdrojov (v 2 subjektoch)¹¹⁶ a na malej časti sledovaných vyučovacích hodín inovatívnymi a aktivizujúcimi metódami. Žiaci pri práci s pracovnými listami aj rôznymi učebnými zdrojmi podávali primerané výkony. Pedagógovia ich motivovali priebežne pochvalami, málokedy poskytli informáciu o možnostiach zlepšenia sa. Výrazná prevaha úloh na porozumenie a zapamätanie (94 %) umožňovala triediť informácie podľa dôležitosti a vytvárať hierarchiu ich vzťahov. Nie vždy ale bola táto možnosť dostatočne využitá. Aplikačné úlohy (84 %) pomáhali prepájať vedomosti z rôznych oblastí a predmetov, utvrdzovali pochopenie a schopnosť žiakov uplatniť poznatky v známych aj neznámych situáciách. Úlohy rozvíjajúce vyššie úrovne myslenia (vyššie myšlienkové procesy) boli zadávané najmenej (45 %), čím nebolo v dostatočnej miere podporované a formované kritické myslenie a tvorivosť žiakov. Väčšina

¹¹⁶ www.geogebra.org, www.socrative.com

z nich dokázala úlohy tohto typu – ak boli zadané – vyriešiť, menej často s pomocou vyučujúceho. Žiaci pracovali s textom, jeho podrobnejšej analýze sa venovali prevažne len na vyučovacích hodinách predmetov z oblasti jazyk a komunikácia (77 %), v menšej miere v predmetoch z oblasti človek a spoločnosť (63 %) a výrazne menej v predmetoch z oblasti matematika a práca s informáciami (57 %). Nízka miera zastúpenia práce s textom a prevaha práce na nižších úrovniach čitateľskej gramotnosti vo vyučovaní časti predmetov neumožňovala prispievať k rozvíjaniu funkčných gramotností a kritického myslenia v želanej miere. Pedagógovia v nižších ročníkoch 8-ročného G využívali striedavo čítanie potichu i nahlas, tým dávali žiakom možnosť aktívnejšieho vnímania a porozumenia a hlasné čítanie niekedy využívali na rytmizáciu rečového prejavu. Niektorí učitelia volili vhodné čitateľské stratégie (myšlienková mapa, metóda E-U-R, Vennov diagram), čím napomáhali hlbšie prenikáť do textu, zriedkavejšie zaraďovali aj tvorivé úlohy. Časť žiakov v riešení úloh formujúcich širšie porozumenie textov dokázala osvojené vedomosti používať na adekvátnej úrovni, diskutovať o aktuálnej téme, uvádzať príklady a skúsenosti. Zriedkavejšie jednotlivci vedeli s textom pracovať veľmi komplexne, analyzovať a hodnotiť ho zo všetkých stránok, prepájať poznatky z viacerých oblastí vied a spájať ich s vlastnými skúsenosťami. O témach dokázali zmysluplne diskutovať a javy hodnotiť.

Na 1 G bolo rozvíjanie kognitívnych kompetencií na veľmi nízkej úrovni, žiaci si vyžadovali pomoc pri písaní poznámok, neporozumeli informáciám v pojmových mapách nachádzajúcich sa na stenách učebni¹¹⁷. Problémom pri riešení úloh na zapamätanie a porozumenie bola v tomto subjekte v predmete matematika preukázateľná absencia fixácie predchádzajúcich vedomostí. Žiaci tu pri riešení úloh matematické postupy nedokázali dodržať, učivu nerozumeli, k vyriešeniu úloh dospeli len s pomocou učiteliek. Podobný problém mali aj na vyučovaní iných predmetov, činnosti súvisiace s prácou s textom robili mechanicky, bez porozumenia obsahu, neriešili úlohy na aplikáciu ani úlohy s uplatňovaním vyšších myšlienkových procesov. Ojedinele sa vyskytla nepremyslená štruktúra vyučovacej hodiny, nejednoznačné zadanie úloh a málo koordinované činnosti žiakov. ŠŠI hodnotila vyučovanie rómskeho jazyka na inom G¹¹⁸ nevyhovujúcou úrovňou vzhľadom na porušovanie základných didaktických zásad a postupov (nedefinovanie cieľa, očakávaných výkonov, vysvetľovanie gramatických javov v obsahovo a logicky neusporiadaných častiach s dopadom na neschopnosť žiakov reagovať na kontrolné otázky a zadané úlohy, nevytvorenie priestoru na aktívnu prácu s textom...)

Stav rozvíjania **kompetencií k celoživotnému vzdelávaniu** (44 %) bol poznačený nevyužitím všetkých príležitostí zo strany škôl. Najzanedbanejšou oblasťou bolo podnecovanie žiakov na vlastné hodnotenie (25 %), a tým rozvíjanie schopnosti sebahodnotenia potrebnej pre študijnú a pracovnú sebarealizáciu. To sa odrazilo v nedostatočnej schopnosti analyzovať a odôvodňovať hodnotenie svojich výsledkov a ohodnotiť svoje silné aj slabé stránky, v nenadobúdaní schopnosti vecne porovnávať vlastné výkony s výkonmi spolužiakov. G pritom vo svojich ŠkVP deklarovali prípravu žiakov na vysokoškolské štúdium a kontinuálny osobnostný rozvoj ako svoju prioritu. Hodnotenie výkonov spočívalo predovšetkým v priebežnom verbálnom motivačnom hodnotení (80 %), hodnotenie klasifikáciou bolo uplatňované zriedkavo (27 %). Negatívom pri ňom bolo, že učitelia často klasifikáciu neodôvodnili, neposkytli jej slovné vysvetlenie, nevyargumentovali uplatnený stupeň hodnotenia, čo tiež neprispievalo k rozvoju schopností žiakov k sebareflexii. Žiaci o hodnotenie spolužiakov, ku ktorému boli vyzývaní najmä pri individuálnom skúšaní, nejavili veľký záujem. Vedeli posúdiť pozitíva, menej boli ochotní hodnotiť negatíva, argumentovať, často boli neobjektívni.

Priestor pre rozvíjanie **komunikačných kompetencií** vytvárali pedagógovia na 76 % vyučovacích hodín. Prostredníctvom otázok podnecujúcich evokáciu (80 %) sa

¹¹⁷ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

¹¹⁸ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

usilovali vzbudzovať záujem o najrozmanitejšie témy, viesť žiakov k aktívnemu vyjadrovaniu, čomu napomáhala napr. slovné opisovanie schém, modelov a obrazového materiálu na hodinách biológie, fyziky, geografie a cudzích jazykov. Dôraz na ústnu komunikáciu bol pozorovaný na vyučovaní cudzích jazykov pri zadaniach rozvíjajúcich lexiku, ale aj na rečový prejav v ostatných predmetoch pri prezentácii domácich úloh, referátov, projektov ap., k čomu ale učitelia neposkytovali žiaduci priestor. Rezervy v uplatňovaní kooperatívnych foriem vyučovania mali okrem iného obmedzujúci vplyv na rozvíjanie komunikačných schopností žiakov. Nie vždy mali vytvorený dostatočný priestor na prezentáciu svojich poznatkov, vyjadrenie názorov a postojov. Aj dominancia verbálnej aktivity časti učiteľov redukovala rozvoj potenciálu komunikačných zručností žiakov. Pedagógovia sa často uspokojili so strohými, niekedy len jednoslovnými odpoveďami, často komunikovali s tými istými jednotlivcami, ich odpovede dopĺňali. Ojedinele nebrali ohľad na nespisovné vyjadrovanie, nekorigovali rečový prejav žiakov. Väčšina žiakov bola v komunikácii aktívna, používala správne odbornú terminológiu, zapájala sa do diskusií. Prejavy boli zväčša výstižné, rezervy sa skrývali najmä v argumentácii, prezentácii vlastných skúseností a v schopnosti plynulo a štylisticky správne vyjadriť vlastné myšlienky. Isté nedostatky v ústnom aj písomnom prejave sa prejavili u žiakov z rómskej komunity, ktorých slovná zásoba bola veľmi obmedzená a robili veľa chýb. Naopak, žiaci so všeobecným intelektovým nadaním¹¹⁹ dokázali viesť rozsiahlu súvislú diskusiu, v ktorej vyhodnocovali korektnosť a úplnosť tvrdení, obsah neznámeho odborného textu porovnávali s už osvojenými vedomosťami a osobnými skúsenosťami.

Pri budovaní a upevňovaní správnych postupov, **pracovných návykov a zručností** (76 %) bola dôležitým činiteľom učiteľmi vyžadovaná systematickosť, ktorá sa prejavovala v bežných činnostiach na vyučovaní i mimo vyučovacích hodín. Pedagógovia pomáhali žiakom uvedomovať a osvojovať si potrebu dodržiavania správnych pracovných postupov, byť zodpovední pri spracovaní úloh a rešpektovať bezpečnostné predpisy. Viedli ich k plánovaniu činností a premýšľaniu o postupoch. Pri praktických činnostiach v laboratóriách a práci s didaktickou technikou, prostriedkami IKT či učebnými pomôckami boli žiaci v prípade potreby usmerňovaní. Vyžadovalo sa dokončenie úloh v stanovenom čase, no vymedzenie času nebolo vždy vhodne určené, dokončenie práce bolo preto niekedy presunuté na ďalšiu vyučovaciu hodinu, čo v kontexte snahy o osvojovanie správnych pracovných návykov a organizačných zručností pôsobilo kontraproduktívne. Isté rezervy sa ojedinele vyskytli pri práci s počítačom, kedy spôsob precvičovania učiva bol zameraný len na mechanické vykonávanie pokynov učiteľov a žiaci si tak nemohli osvojiť pracovné postupy komplexne, uvedomovať si praktický význam úkonov a činností¹²⁰ alebo neboli vedení k praktickým návykom pri ukladaní nových súborov a dokumentov¹²¹. Ojedinele žiaci preukazovali v praktických činnostiach pri manipulácii s materiálmi i technickými prostriedkami, ktoré boli pre nich výrazne motivačné, veľkú zručnosť¹²².

Vytváranie predpokladov na rozvoj **sociálnych zručností a občianskych kompetencií** (39 %) si vyžaduje vo vyučovacom procese širšie uplatňovanie. Kooperatívne formy vyučovania boli využívané v nízkej miere (35 %), na 1 G neboli využívané vôbec¹²³. Pri práci vo dvojiciach sa žiaci zväčša dokázali plne aktivizovať, v tímovej práci, ktorá nebola vo vyučovaní dostatočne frekventovaná, žiaci aj pedagógovia vykazovali rôznu mieru jej zvládnutia. Žiaci sa učili pracovať v tíme, rozdeliť si úlohy, uvažovali nahlas, argumentovali, obhajovali výsledok. Z ich strany niekedy chýbalo dodržiavanie pravidiel práce v skupine a kooperatívne činnosti zo strany pedagógov neboli vždy efektívne plánované, časovo rozvrhnuté, vhodne usmerňované.

¹¹⁹ Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec

¹²⁰ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

¹²¹ Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom

¹²² Súkromné gymnázium, Gemerská cesta č.1, Lučenec

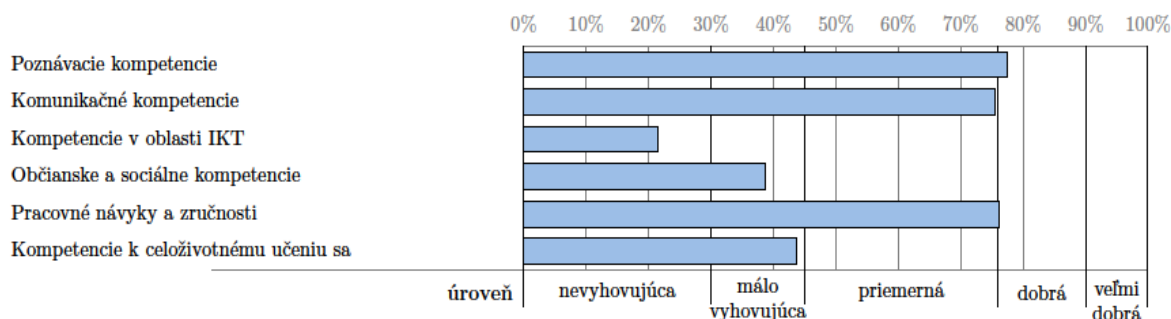
¹²³ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

Príležitostí a času venovaného rozvíjaniu občianskych kompetencií tiež nebolo dostatok (42 %). Žiaci zväčša ochotne vyjadrovali svoje názory k témam vyučovania, dokázali zaujať postoj k riešenej problematike, prezentovali aj odlišné stanoviská, ak im učitelia dali priestor na diskusiu, čo v dotazníkoch potvrdilo len 24 %. V diskusii dokázali rešpektovať odlišnosť postojov, navzájom sa dopĺňať. Pozitívom na hodinách informatiky bola výmena názorov a skúseností súvisiaca s rizikami využívania internetu, sociálnych sietí aj s výskytom počítačových vírusov. Na vyučovaní spoločenskovedných predmetov v diskusiách oscillovali aktuálne politické a spoločenské témy, žiaci sa vyslovovali aj ku globálnym problémom.

Priame pozorovania ŠŠI potvrdili dlhodobú stagnáciu oblasti vytvárania predpokladov na rozvíjanie digitálnych zručností a **kompetencií v oblasti využívania IKT**. Žiaci mohli preukázať zručnosti v práci s prostriedkami IKT na menej ako štvrtine vyučovacích hodín (22 %) napriek dobrému zabezpečeniu škôl týmito prostriedkami. Ani efektívnosť ich využitia nebola vždy na požadovanej úrovni. Žiaci aj mimo hodín informatiky rutinne pracovali s počítačmi, dataprojektormi, notebookmi, riešili úlohy na interaktívnych tabuliach, výnimočne pracovali s iPadmi, čo zefektívňovalo využitie časového fondu vyučovacej hodiny. Menej efektívne bolo využitie dataprojekcie na sprostredkovanie textových a obrazových informácií prezentovaním učiva samotnými vyučujúcimi, čím neumožňovali žiakom aktivizovať sa a zdokonaľovať v práci s prostriedkami IKT. Zriedkavejšie boli v prírodovedných predmetoch uplatňované výukové programy, na hodinách informatiky sa učili pracovať v programovacom jazyku LOGO, tvoriť obrázky v programe IMAGINE, algoritmy v programovacom prostredí LAZARUS ap. Ojedinele učitelia nevyčerpali všetky možnosti využitia prostriedkov IKT, ktoré téma ponúkala.

Stav a úroveň vyučovania a učenia sa boli na priemernej úrovni (62,3 %).

č. 9 Hodnotenie rozvíjania kľúčových kompetencií

Záver

Takmer všetky vypracované **školské vzdelávacie programy** kontrolovaných gymnázií svojou štruktúrou zodpovedali požiadavkám právneho predpisu. Vlastné ciele výchovy a vzdelávania zamerané na prípravu žiakov na vysokoškolské štúdium a všestranný osobnostný rozvoj zodpovedali reálnym podmienkam škôl, no nie vo všetkých subjektoch sa im darilo naplňať tak, ako boli deklarované. Výchova a vzdelávanie sa vo viac ako polovici gymnázií nerealizovali podľa vypracovaných ŠkVP z dôvodu vážnych nedostatkov učebných plánov a učebných osnov. V **učebných plánoch** sa vyskytli nedostatky v dodržaní týždenného počtu vyučovacích hodín a v nekompletnosti vypracovania vlastných poznámok. Časť **učebných osnov** sa nezhodovala s učebnými plánmi v počte vyučovacích hodín niektorých predmetov, vypracované osnovy nerešpektovali vzdelávacie štandardy, prípadne ojedinele učebné osnovy voliteľných predmetov celkom chýbali alebo sa vyučovanie predmetov nerealizovalo (laboratorné práce a praktické cvičenia aj z dôvodu chýbajúcich učební). Vyskytlo sa aj nerozčlenenie vzdelávacích štandardov predmetov do jednotlivých ročníkov. Zapracovanie prierezových

tém bolo na viacerých gymnáziách neúplné a poznačené formalizmom, preto možno predpokladať, že ich realizácia nebola dôsledná. V necelej tretine ŠkVP neuvádzali ich realizáciu vôbec. Školy deklarovali úpravu výchovnovzdelávacieho procesu vo vzťahu k žiakom **so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami**, školská inšpekcia pri priamych pozorovaniach zaznamenala diferenciáciu foriem a metód vzdelávania týchto žiakov na necelých troch štvrtinách vyučovacích hodín. **Pedagogické dokumenty** upravujúce a riadiace proces výchovy a vzdelávania, vykazovali v niektorých gymnáziách nedostatky v plánovaní a riadení pedagogickej práce. Plán práce školy bol ojedinele veľmi formálne vypracovaný, nekompletný a nekonkrétny v nástrojoch, termínoch a personálnej zodpovednosti. Pozitívom v činnosti škôl bol vysoký stupeň zaangažovania sa v plánovaní a realizácii **kontinuálneho vzdelávania** (s výnimkou 1 školy), ktoré vychádzalo zo stanovených cieľov. Na druhej strane nemožno pozitívne vnímať slabo zastúpenú aplikáciu vedomostí, poznatkov a zručností nadobudnutých vzdelávaním do každodennej školskej praxe. **Rozhodovacie procesy** boli poznačené nedostatkami zriedkavejšie – absencia rozhodnutí vo veciach, o ktorých malo byť rozhodnutie vydané, resp. neúplnosť rozhodnutí. Gymnázia organizovali **prijímacie konanie** zodpovedne, závažné nedostatky boli v 1 subjekte a súviseli so spôsobom realizácie prijímacieho konania a prijatím uchádzačov, ktorí nespĺnili základné predpoklady na vzdelávanie v strednej škole. V činnosti veľkej časti **predmetových komisií** nenastal oproti predchádzajúcim školským rokom progres. Školská inšpekcia zistila výrazné početné nedostatky vyplývajúce najmä z nekomplexnosti a neefektivity ich práce pri hľadaní a riešení príčin nedostatočných vzdelávacích výsledkov a výchovných problémov. Rezervy sa vyskytli vo zverejňovaní a uplatňovaní kritérií hodnotenia a klasifikácie a v podpore interných vzdelávacích aktivít členov predmetových komisií. Predmetové komisie 1 školy boli úplne nefunkčné, nevykazovali žiadnu činnosť. Protikladom bola čínorodosť a dôslednosť týchto poradných orgánov inej školy v práci so žiakmi i v spolupráci s inými bilingválnymi gymnáziami. **Pedagogická dokumentácia** bola poznačená nedostatkami v zápisoch v triednych knihách, v neúplnosti katalógových listov a protokolov o komisionálnej skúške. Vo viacerých školách kvalita **vnútorného systému kontroly** nezodpovedala požiadavkám charakteristickým pre dobrú školu. Kontrolný systém nebol dostatočne prepracovaný, plánovanie kontroly nebolo premyslené, prípadne sa realizovalo nedôsledne. Výrazné rezervy spočívali v systematickosti uplatňovania kontroly a hodnotenia zamestnancov, ktorá absentovala v polovici škôl a v prijímaní účinných opatrení a kontrole ich plnenia (29 %) tam, kde kontrola prebiehala. V malej časti škôl bola kontrola a hodnotenie žiakov rozšírené o hodnotenie vyučovacích i mimovyučovacích aktivít a o SWOT analýzy vzdelávania a výsledkov každého žiaka (vrátane krúžkových aktivít, súťaží, olympiád, stredoškolskej odbornej činnosti ap.). Najväčšie rezervy spočívali v nedostatočnej starostlivosti o vlastnú kvalitu, ktorá sa prejavila v nedocenení autoevalvačných procesov. Riaditelia sa pozitívne vyslovovali o prínose **sebahodnotenia** pre zvyšovanie kvality škôl, ale systematickú a plánovanú autoevalváciu nevykonávali. Len ojedinele boli použité dotazníky a štatistiky z NÚCEM na analýzu výsledkov školy, ale táto zostala v rovine konštatácií, bez vytýčenia stratégie na zvýšenie kvality. Na základe zistení možno zhrnúť, že efektivita a účinnosť kontrolného systému gymnázií ako i činnosť predmetových komisií boli ich najslabšími článkami. Zapájanie žiakov do **záujmových aktivít**, ich úspechy v olympiádach a súťažiach (aj medzinárodných), účasť v projektoch eTwinningu patrili k pozitívam v činnosti škôl. Menej pozitívne boli zistenia týkajúce sa podpory v osvojovaní efektívnych stratégií učenia sa a **vzťahy v prostredí školy**. Na jednej strane výpovede žiakov o pocite istoty v škole, na druhej strane želanie empatickejšieho a korektnejšieho prístupu učiteľov svedčia o tom, že hoci bola na základe dotazníkov pre učiteľov (vzťahy v kolektíve učiteľov a riadiacich pracovníkov) klíma hodnotená ako uzavretá len na 1 gymnázium, v prevažnej časti subjektov možno školskú klímu označiť ako menej priaznivú až nepriaznivú. Spolupráca rodiny a školy sa rozvíjala na dobrej úrovni a tam, kde nefungovala, riadiaci a pedagogickí

zamestnanci hľadali iné špecifické formy pre väčšiu zainteresovanosť zákonných zástupcov na informáciách o vzdelávaní a výchove ich detí. **Výchovní poradcovia** plnili svoju funkciu najmä v oblasti profesijného poradenstva, venovali sa osobnostným a vzdelávacím problémom žiakov, menšiu pozornosť zamerali na poradenstvo pedagógom a rodičom. Niekedy museli nájsť osobité formy práce a spolupracovať so štátnymi či inými inštitúciami pri riešení otázok vzdelávania a sociálnych problémov žiakov. Aktívne spolupracovali s odbornými zamestnancami zariadení výchovného poradenstva a prevencie pri špecifických problémoch žiakov so ŠVVP.

Podmienky, v ktorých sa uskutočňovala výchova a vzdelávanie na gymnáziách, boli hodnotené ako dobré a pozitívne vplývali na realizovanie cieľov a zámerov deklarovaných v školských vzdelávacích programoch. Výchovnovzdelávací proces bol **personálne** zabezpečený pedagógmi – okrem malých výnimiek – spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky (97 %). Neodborne bola vyučovaná časť výchovných predmetov a technika. Rovnako riadiaci pracovníci spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie. Školy mali vybavenie **priestormi** na dobrej úrovni a ich využitie vo vyučovacom i mimovyučovacom čase bolo na veľmi dobrej úrovni. Priestorové obmedzenia v niektorých gymnáziách vyplývajúce z chýbajúcich učební, telocviční a knižnice (v 1 subjekte chýbalo základné priestorové vybavenie vrátane akejkoľvek možnosti stravovania) sa odrazili vo vyučovacom procese negatívne. Na 1 gymnázium priestory nezodpovedali základným požiadavkám normatívu. **Vybavenosť škôl** učebnicami, učebnými pomôckami, didaktickou technikou a prostriedkami informačnej a komunikačnej techniky boli v školách tiež na dobrej úrovni. Hoci si žiaci väčšinou učebnice cudzích jazykov zakupovali z financií zákonných zástupcov, niektoré školy zabezpečili aj alternatívne učebnice, učebnice poskytnuté zo zdrojov španielskeho veľvyslanectva, doplnkové alternatívne učebnice pre intelektovo nadaných žiakov, ojedinele dokonca iPady na školské i domáce používanie. Žiaci vo vyučovacej činnosti zriedkavejšie využívali e-learningové portály alebo výukové programy. Nevyhovujúce materiálo-technické zabezpečenie s dopadom na plnenie vzdelávacích štandardov malo 1 gymnázium. Vzájomné vzťahy aktérov vzdelávania upravované **školskými poriadkami** nezahrnuli do týchto dokumentov vo všetkých školách – v nekompletných školských poriadkoch neboli časti definujúce vzťahy žiakov navzájom a ich vzťahy k pedagogickým a ostatným zamestnancom a časti týkajúce sa ochrany pred sociálno-patologickými javmi. Napriek skutočnosti, že školy mali ustanovených koordinátorov, celoplošný a sústavný **monitoring** sa vo viac ako polovici subjektov nevykonával alebo bol neefektívny, hoci informácie z dotazníkov pre žiakov prítomnosť šikanovania indikovali. Pri riešení problémov v tejto oblasti a ostatných výchovných problémov výchovní poradcovia aj riadiaci a pedagogickí zamestnanci využívali možnosť pozitívneho vkladu členov žiackej školskej rady v nízkej miere. Pocit bezpečia v škole zo 731 opýtaných potvrdilo 95 % žiakov, 5 % tento pocit v škole nemalo.

Pri organizácii vyučovania sa vyskytli v necelej štvrtine subjektov nedostatky v určení dĺžky prestávok a v nezariadení obedovej prestávky. Organizovanie hromadných školských akcií prebiehalo v súlade s právnymi predpismi.

Výchovno-vzdelávací proces, na gymnáziách so 4 350 žiakmi, pozorovali školskí inšpektori počas 760 vyučovacích hodín. Pozitívne sa prejavovalo dodržiavanie didaktických zásad v sprístupňovaní poznatkov a snaha o upevňovanie správnych návykov pri práci žiakov. Učitelia ich oboznámili s cieľmi vyučovania na viac ako polovici hodín, dosiahnutie kognitívnych či afektívnych cieľov na konci vyučovania kontrolovali nedostatočne. Podobne nedostatočné bolo prihliadanie na individuálne vzdelávacie schopnosti a učebné štýly žiakov – u intaktných žiakov len na necelej tretine vyučovacích hodín. Ako po predchádzajúce školské roky aj v tomto bolo na vyučovaní pozorované slabé zastúpenie práce žiakov s informačno-komunikačnými prostriedkami a využitie učebných pomôcok a didaktickej techniky si tiež vyžaduje výraznejšie uplatnenie. V oblasti rozvíjania

kompetencií k celoživotnému vzdelávaniu, sociálnych a občianskych kompetencií tiež nenastal progres.

Pedagógovia sa vo svojej výchovno-vzdelávacej práci sústredili predovšetkým na rozvoj **kognitívnych** a komunikačných **kompetencií**. Vedomosti a poznatky poskytované v logickej následnosti aktualizovali najčastejšie frontálnym opakovaním. Inovatívne a aktivizujúce metódy využívali v malej miere, prevažoval monologický výklad. Výkony žiakov sa usilovali zvyšovať najmä priebežnou verbálnou motiváciou, žiaci boli prevažne aktívni. Výrazne prevažovali úlohy na zapamätanie a porozumenie, aplikácia poznatkov podporujúca pochopenie a umožňujúca využiť vedomosti aj v nových situáciách bola dostatočne zastúpená. Vyššie myšlienkové procesy v podobe riešenia úloh a zadaní boli málo uplatňované (45,4 %), čo spolu s existujúcimi disproporciami v uplatňovaní tohto typu úloh medzi jednotlivými vyučovacími predmetmi neprispievalo dostatočne k rozvoju kritického myslenia a tvorivosti. Žiaci pracovali so súvislým i nesúvislým textom na väčšej časti vyučovacích hodín, niektorí pedagógovia volili efektívne čitateľské stratégie a zaradovali aj tvorivé úlohy. **Kompetencie k celoživotnému vzdelávaniu** neboli najsilnejšou stránkou výchovno-vzdelávacieho procesu. Napriek tomu, že školy deklarovali ako svoj hlavný cieľ prípravu žiakov na štúdium a ďalšie vzdelávanie, nevyužili všetky príležitosti na budovanie schopností žiakov dokázať ohodnotiť vlastný výkon, posúdiť silné a slabé stránky seba i rovesníkov. Žiaci o hodnotenie svojich spolužiakov neprejavovali veľký záujem, boli predovšetkým málo ochotní hodnotiť negatíva vo výkonoch. Priebežné slovné hodnotenie a motivačné pochvaly boli frekventované, hodnotenie klasifikáciou bolo zriedkavé (27 %). **Komunikačné schopnosti** sa učitelia snažili rozvíjať kladením otázok podnecujúcich evokáciu, viedli žiakov k aktívnemu vyjadrovaniu dodržiavajúcemu jazykové pravidlá, uplatňovali aktivizáciu pomocou cvičení vo dvojiciach, menej často prostredníctvom ostatných foriem kooperatívneho vyučovania. Prejavy žiakov boli spravidla výstižné a ucelené, určité rezervy boli v prezentácii vlastných skúseností a schopnosti vecne argumentovať. Časť pedagógov svojou verbálnou dominanciou nevytvárala potrebný priestor na rozvíjanie komunikačných schopností, uspokojovala sa s nerozvinutými a niekedy i odborné nepresnými jazykovými prejavmi a do rozhovorov nezapájala všetkých žiakov. K formovaniu **pracovných návykov a zručností** prispievala vyžadovaná systematickosť v činnostiach a pracovných postupoch. Učitelia dbali na osvojovanie si správnych pracovných návykov, no pomerne častou nevhodnou organizáciou vyučovacej hodiny, kedy činnosti zostali neukončené, úsilie o budovanie správnych pracovných zručností negovali. Najväčšie zručnosti žiaci preukázali pri využívaní výukových programov a špecifických softvérov. Zlepšenie si vyžaduje rozvíjanie **sociálnych zručností** prostredníctvom dobre zvládnutej práce v skupine. Kooperatívne formy vyučovania boli slabo zastúpené (približne tretina hospitovaných hodín). Niekedy neboli celkom zvládnuté, keď učitelia nedokázali žiakov vhodne usmerňovať, plánované činnosti časovo rozvrhnúť a žiaci nedodržiavali zásady skupinovej práce, čím sa kooperácia stávala neefektívnou. Žiaci spontánne a často vyjadrovali svoje názory a postoje k rozličným témam priamo i nepriamo vyplývajúcim z obsahu vyučovania, dokázali prezentovať odlišné stanoviská, rešpektovať sa a navzájom dopĺňať. Príležitostí na rozvíjanie sociálnych zručností a občianskych kompetencií ale nebol dostatok (približne tretina vyučovacích hodín). Najmenej príležitostí bolo vytvorených na rozvíjanie **počítačových zručností** a kompetencií v oblasti využívania informačno-komunikačných prostriedkov (necelá štvrtina sledovaných hodín). Málo uspokojivý stav je aj v efektívnosti ich využívania (dataproyektor ako alternatíva školskej tabule).

ŠŠI na základe priamych pozorovaní výchovno-vzdelávacieho procesu a zistení z oblasti riadenia školy konštatovala, že napriek veľmi dobrej a dobrej úrovni vypracovania ŠkVP vo viac ako polovici škôl, bola úroveň vyučovania aj v týchto subjektoch priemerná. Príčinu tohto stavu možno vidieť v nízkej efektívnosti vnútroškolskej kontroly a v nedostatočnom naplňaní funkcií či formálnosti činnosti predmetových komisií. Ojedinele

sa preukázala veľmi nízka úroveň vyučovania, kedy žiaci nedokázali prezentovať vedomosti, ktoré už mali mať osvojené, učiteľ nedodržiaval základné didaktické zásady a nekoordinoval činnosť žiakov, preto bola hodnotená ako nevyhovujúca (21 %) ¹²⁴. Najvyššie hodnotenie výchovno-vzdelávacieho procesu (79 %) malo gymnázium ¹²⁵ na dobrej úrovni.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- úroveň vypracovania učebných osnov (vypracované učebné osnovy nerozpracované v rozsahu určenom vzdelávacími štandardami)
- vypracovanie vlastných poznámok k učebným plánom
- účinnosť vnútorného systému kontroly a hodnotenia
- systematickosť a kvalita činnosti predmetových komisií pri analýze výchovno-vzdelávacích výsledkov a prijímaní efektívnych opatrení na zlepšenie
- dôraz na širšie uplatňovanie úloh rozvíjajúcich vyššie myšlienkové procesy
- poskytovanie väčšieho priestoru na rozvíjanie kompetencií v oblasti celoživotného vzdelávania, sociálnych spôsobilostí a využívania informačno-komunikačných technológií
- rozvíjanie výchovy k demokratickému občianstvu a občianskej spoločnosti výraznejšou spoluúčasťou žiakov na riadení života školy

Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

Štátna školská inšpekcia uložila na základe závažnosti zistení kontrolovaným subjektom prijať opatrenia na odstránenie nedostatkov vyplývajúcich z porušenia všeobecne záväzných právnych a interných predpisov. Uplatnila odporúčania (117), opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu (104), alebo riaditeľom kontrolovaných škôl uložila prijať opatrenia na skvalitnenie úrovne pedagogického riadenia, podmienok výchovy a vzdelávania a výchovno-vzdelávacieho procesu (29). Zriaďovateľovi školy ¹²⁶ bolo zaslané upozornenie *na málo vyhovujúcu úroveň výchovy a vzdelávania v predmetoch anglický jazyk, informatika, dejepis a rómsky jazyk v gymnáziu v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Zriaďovateľovi inej školy ¹²⁷ zaslali upozornenie týkajúce sa nezabezpečenia zmeny vyučovacieho jazyka v sieti škôl a školských zariadení a nesúladu školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom* (nedodržanie najmenšieho počtu vyučovacích hodín v rámci celého vzdelávacieho programu vo vyučovacích predmetoch prvý cudzí jazyk a občianska náuka, nerešpektovanie poznámok k rámcovému učebnému plánu prekročením najvyššieho počtu žiakov pri delení tried na skupiny v predmete informatika, nedodržanie dĺžky vyučovacej hodiny, nedostatky vo vypracovaní učebných plánov, v realizácii učebných osnov a v neefektívne vykonávanej kontrolnej činnosti a činnosti predmetových komisií).

Odporúčania a podnety

Riaditeľom gymnázií

- zabezpečiť kvalitné a ucelené vypracovanie ŠkVP (vypracovanie poznámok k učebným plánom v súlade s konkrétnymi podmienkami školy, dôsledná realizácia kontroly kvality rozpracovania učebných osnov, realizácia prierezových tém vo výchovno-vzdelávacom procese)

¹²⁴ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

¹²⁵ Bilingválne slovensko-španielske gymnázium, Štúrova ulica 2590/31 A, Nové Mesto nad Váhom

¹²⁶ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

¹²⁷ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok

- podporovať a sledovať plnenie riadiacej, kontrolno-hodnotiacej a vzdelávacej funkcie predmetových komisií a ich činností s dôrazom na vyvodzovania a uplatňovanie opatrení vyplývajúcich z analýzy výsledkov výchovno-vzdelávacej činnosti
- nastaviť a využívať vnútorný systém kontroly a hodnotenia efektívne v prospech skvalitňovania činností školy a vzdelávacích výsledkov žiakov
- zainteresovať pedagógov na uplatňovaní úloh rozvíjajúcich vyššie myšlienkové procesy a diferencovaní úloh s ohľadom na vzdelávacie schopnosti a učebné štýly žiakov, pravidelne a dlhodobo ho vyhodnocovať vo vzťahu k dosahovaným vzdelávacím výsledkom
- kontrolovať prehĺbovanie kompetencií k celoživotnému vzdelávaniu, sociálnym zručnostiam a uplatňovanie didaktickej, informačnej a komunikačnej techniky vo výchovno-vzdelávacom procese
- zabezpečiť realizovanie deklarovanej úpravy podmienok vzdelávania žiakov so ŠVVP s uplatňovanými individuálnymi metódami a formami práce

Zriad'ovateľom

- zabezpečiť priestorové podmienky škôl a materiálno-technické vybavenie

Metodicko-pedagogickému centru

- rozšíriť ponuku vzdelávacích aktivít orientovaných na uplatňovanie inovatívnych prístupov k výchovno-vzdelávaciemu procesu a metódy a nástroje rozvíjania sebahodnotenia žiakov